

Илија ПСАЛТИРОВ

ШТО Е СЛЕДНО?

Анализирајќи ги евроинтеграционите процеси во Македонија во изминативе неколку години и според сите текстови кои сум ги пишувал на таа тема, се чини дека предвидувањата за динамиката со која нашата земја ќе се приближува кон ЕУ барем досега се покажаа точни. Понекогаш си мислам дека човек и не треба да биде познавач на работите за да предвиди што следно нè очекува, имајќи предвид како се одвиваат работите во државата во последниве 15 години. Но, сепак стручните анализи се неопходни за секоја држава и влада да знае дали одредени потези направени во определен момент се оние вистинските или е потребно нештата да се направат поинаку.

Откако на почетокот на оваа година беа доставени одговорите на Прашалникот до Европската комисија, државата почна да се подготвува за здобивање статус - кандидат за влез во Унијата. И не е лошо да се надеваме (нели надежта последна умира), ама сметам дека за да дојдеме до портите на ЕУ, како што пишував и во некои претходни текстови, не е потребно само декларативно залагање на Владата, туку вистинско вложување на севкупниот потенцијал на земјата. И повторно ќе повторам, без реформи во економијата не ќе можеме да се надеваме на позитивен одговор од Унијата. Секако реформите се неопходни и во другите сфери, но сепак мислам дека економијата е таа која ќе биде главна тема на дискусија со европските институции, зашто

политичките реформи горедолу ги доведовме до крај. Во продолжение би сакал да дадам две сценарија за идните односи на Македонија со ЕУ. Едното е пооптимистичко и можеби не толку реално, а другото е помалку оптимистичко, но според мене, пореално.

Значи, прво да видиме зошто Унијата (евентуално) би дала позитивен одговор на Прашалникот и на поднесената кандидатура за членство? Доколку земеме предвид дека ЕУ вложи многу средства во регионот, а со тоа и во Македонија преку програмите КАРДС, претходно ФАРЕ и ОБНОВА, тогаш може да се каже дека интерес на Унијата е да му овозможи на регионот брз напредок и приближување кон нејзините стандарди. Конкретно во Македонија беа финансирани низа проекти од витално значење за државата, а особено улогата на ЕУ беше клучна во постконфликтниот период. Средства беа дадени, како за обновување на разурнатите домови во кризните региони, така и за низа проекти за обновување на севкупната инфраструктура. Ако се земе предвид дека воените и полициските сили на ЕУ својата прва мисија ја имаа токму во Македонија, а со оглед на нивниот вонреден ангажман, може да се каже дека на Унијата сепак не ѝ е сеедно дали Македонија ќе биде успешна приказна или не. Големците од ЕУ успехот на државата ќе го чувствуваат и за свој, имајќи го предвид претходно кажаното, но и фактот дека во последниве неколку години за секоја важна одлука во земјата нивното присуство беше неизбежно. Затоа можеби е и за очекување дека постои веро-

јатност за повлекување на политичка одлука од страна на ЕУ за давање позитивен одговор за поднесената кандидатура.

Сепак, второто сценарио е некако поверојатно, ако ги земеме предвид сите позначајни факти кои не ѝ одат во прилог на земјата. За кои факти станува збор? Она што прво би го изнел е веќе спомнатото незадоволство на Унијата од спроведувањето на реформите во земјата, особено како што потенцирав, во сферата на економијата. Забелешките кои ги упатува Унијата, наведуваат на тоа дека Владата не покажала доволно умевање за да се справи со економските проблеми, па оттука е принудена да прави потези, кои не се "баш" популарни ниту кај граѓаните, ниту кај европските политичари. Пример за тоа секако се договорите во четири очи, без претходно распишан тендер. Друго прашање кое значајно може да го забави нашето приближување кон ЕУ е недоволно изразената борба против корупцијата, која ги поткопува и онака слабите темели на нашево општество во целост. Не се помни дека барем една од стотиците афери, кои се случуваат од осамостојувањето до денес, се доведе до крај, односно дека виновниците беа изведени пред судот на правдата. Едноставно, како да е напишано правило дека за аферите во Македонија однапред се знае дека ќе останат вечна неразјаснета мистерија за пошироката јавност. Третиот значаен факт, но директно поврзан и со претходните се однесува на бавните реформи, кои се одвиваат во судството и во јавната администрација. Нивното спроведување ги

сопира другите процеси, со што се намалува севкупниот капацитет на државата да одговори на предизвикот наречен - членство во ЕУ. Следно што може да влијае на негативниот одговор на Комисијата секако се парламентарните избори во земјата, кои треба да се одржат наесен идната година. Тоа подразбира дека дури и позитивно да се одговори барем на Прашалникот, одлуката за почнување преговори за членство, односно одлуката Македонија да стане земја-кандидат, сигурно нема да биде донесена пред изборите. Ова е логично ако се има предвид дека Унијата не би сакала со евентуална позитивна одлука да ѝ даде предност на актуелната власт пред опозицијата. Тоа, пак, ни малку не значи фаворизирање на опозицијата, туку едноставно Европската комисија ќе сака евентуалните преговори да ги почне со новата влада, без оглед дали изборите ќе ги добие опозицијата или повторно актуелната власт. Токму за да не влијае на изборниот резултат, не е за очекување дека ЕУ набрзо ќе ја донесе одлуката за прифаќање на кандидатурата на Македонија. Оттука, може да се констатира следното: Не е спорно дека ЕУ сака да ја види Македонија како нејзин составен дел, но прашањето е колку време ќе мине за тоа да се случи, зашто реформите не се прават преку ноќ, а ние сме тука мошне бавни. Значи, сè е во наши раце. Што побрзо и поквалитетно ги спроведеме реформите и ги исполниме критериумите за членство, толку се поголеми шансите за прием во Унијата. Сепак, останува времето да покаже што е следно!?